

Yhteenveto

Pääntauti on herkästi tarttuva hevosten tauti. Taudin nopea tunnistaminen ja vastustustoimenpiteiden välitön aloittaminen ehkäisevät leviämistä. Taudin vastustaminen on tallinpitäjän ja hevosenomistajan vastuulla. Tautia ei vastusteta viranomaistoimenpitein, mutta siitä on ilmoitettava aluehallintovirastoon.

Pääntaudin aiheuttaa *Streptococcus equi* subsp. *equi* -bakteeri. Bakteeri on herkkä tavallisimmille desinfiointiaineille ja voi säilyä tartuntakykyisenä hevosen elinympäristössä muutamia viikkoja.

Tyypilliset oireet ovat kuume, paksu sierainvuoto ja pään alueen imusolmukkeiden turvotus sekä paiseet. Pääntaudin yhteydessä ei aina esiinny paiseita ja tauti voi ilmetä vain kuumeena tai hengitystieoireina. Suurin osa sairastuneista toipuu ilman lääkitystä ja hoidoksi riittää lepo.

Tartunta leviää suoraan hevosesta toiseen, mutta myös ihmisten, kuljetuskaluston, varusteiden tai bakteerilla saastuneen veden välittämänä. Itämisai-ka vaihtelee vuorokaudesta kahteen viikkoon, minkä jälkeen hevoselle nousee kuume. Hevonen alkaa erittää bakteeria 1-2 vuorokauden kuluttua kuumeen noususta ja erityis jatkuu yleensä noin 2-4 viikkoa.

Pieni osa hevosista jää parannuttuaan oireettomiksi taudinkantajiksi. Erityisesti tautia kantavilla tuontihevosilla pitkä kuljetus voi laukaista bakteerierityksen. Kantajien tunnistaminen ja hoitaminen on tärkeää taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Alustava diagnoosi tehdään oireiden perusteella. Bakteeri osoitetaan sierain-eritteestä, nielusta, ilmapussista tai märkäpaiseesta otetusta näytteestä. Yksit-äinen kielteinen tutkimustulos ei välttämättä takaa hevosen vapautta tartun-nasta.

Toimenpiteet pääntaudin leviämisen ehkäisemiseksi aloitetaan heti epäilyn il-mettyä. Tallin hevosliikenne pysäytetään. Sairaot eristetään ja hevosten hoito järjestetään siten, etteivät ihmiset levitä bakteeria hevosten välillä. Tallinpitäjä tiedottaa kaikille vierailijoille tautitilanteesta.

Vastustustoimenpiteet voidaan lopettaa, kun kaikki hevoset ovat parantuneet eivätkä enää eritä bakteeria. Taudinkantajat tulisi tunnistaa ja hoitaa. Jos kan-tajia ei tutkita, toimenpiteet lopetetaan kuuden viikon kuluttua siitä, kun kaikki hevoset ovat olleet oireettomia.

Pääntautia ehkäistään seuraamalla talliin saapuvan uuden hevosen lämpötilaa päivittäin 2-3 viikon ajan. Kuumeinen hevonen eristetään heti. Tuontihevoset on hyvä pitää eristyksissä muista hevosista 2-3 viikkoa.